

Brindbergs fåbodar, Älvdalen

Liebladet

Nr23 Juli 2020

Lär känna några av ängens växter

Hävdgynnade växter gynnas av slåtter och/eller bete. Det beror på att de gynnas av att konkurrerande, högväxta arter som är bra på att ta tillvara näring och som annars skulle konkurrerat ut dem också kapas och hålls nere. Flera olika arter kan därför samsas i en välhävdad äng och det är därför ängar kan bli så artrika.

Ormrot

Ormrot är lätt att känna igen på sitt smala ax med vita eller ljusrosa blommor. Den brukar bli några decimeter hög. I nedre delen av blomaxet sitter rödbruna groddknoppar som med tiden faller till marken och gror till nya plantor. Namnet har en lång historia. I Sverige, Finland och norra Ryssland har man ätit rötterna. Inom djurmedicinen uppges att den jordstammen har använts mot rödsot eller sommarsjuka hos nötkreatur. Groddknopparna är näringsrika och har en nötaktig smak.

Foto: Juliana Dänhardt

Månlåsbräken

Månlåsbräken är en liten, lågvuxen ormbunke som är konkurrenssvag och därför hotas av alla former av igenväxning, liksom av gödslning.

Den har minskat under många år och finns sedan 2010 med på den svenska rödlistan i kategorin "nära hotad". På de platser där låsbräken växer i vägrenar kan tidig vägkantsslåtter vara ett hot. Den blir ofta inte högre än en decimeter och kan ibland vara svår att upptäcka i gräset.

Foto: Marie Brunsell Tomingas

Ängsvädd

Ängsvädd är en flerårig ört med upprätt stjälk som kan bli upp till sex decimeter hög, på frisk till fuktig mark. Den blommar i augusti och in i september. Blommorna är vanligen blåviolettera och sitter i halvklotformiga knapplika samlingar där alla blommor är lika stora. Den har en bladrosett med hela blad utan flikar och med ljus mittnerv.

Flera olika fjärilsarter, bland annat den rödlistade väddnätfjärilen använder ängsvädd som värdväxt för sina larver.

Liebladet ges ut av Länsstyrelsen i Dalarnas län inom projektet Ett rikt odlingslandskap.

Foto där inte annat anges: Märta Ohlsson

Prenumeration är gratis. Tipsa gärna andra som du tror är intresserade!

OBS! Meddela om du vill ha bladet per e-post istället för en tryckt tidning, eller om du inte vill ha fler nummer.

Redaktör: Märta Ohlsson, tfn 010-225 02 58, e-post marta.ohlsson@lansstyrelsen.se

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Invasiva främmande arter - De här växterna vill vi inte få in i våra ängar!

Lupinen är vacker där den står i vägrenen på sommaren, men den tränger också undan andra växter och tar ibland över helt. Samma sak gäller jättebalsamin och jätteloka. De tillhör de invasiva främmande arter som räknas som ett stort hot mot vår biologiska mångfald.

Vad menas med invasiva främmande arter?

Vi människor har alltid flyttat växter och djur mellan kontinenter och länder. Ibland sker det avsiktligt och ibland är det av misstag. De arter som flyttats från sina naturliga miljöer till ett annat område kallas främmande arter. I de allra flesta fall gör det inget, men stora problem kan uppstå när främmande arter sprider sig i miljön och orsakar problem för inhemska växter och djur, ekosystem och även för människors hälsa och för samhället. Främmande arter som hotar den biologiska mångfalden kallas för ”invasiva främmande arter”. Lupin, jättebalsamin och jätteloka är trädgårdsväxter som spritt sig i naturen och orsakar problem och därför räknas till de invasiva arterna.

EU-förordning

Invasiva främmande arter är ett globalt miljöproblem. Sedan 2015 finns det därför en EU-förordning som förbjuder import av invasiva främmande arter som utpekats som särskilt besvärliga inom EU. Det är också förbjudet att sälja, transportera, använda, inneha eller släppa ut de arter som listats av EU i naturen. Jättebalsamin och jätteloka är ett par av arterna som finns med på den listan. Har man en EU-listad art på sin mark är man skyldig att ta bort den.

I Sverige bekämpar och begränsar vi även spridning av arter som utgör stora problem i Sverige, men som inte är listade av EU. En sådan art är lupin.

Om du hittar vad du misstänker är en invasiv främmande art – rapportera på www.invasivaarter.nu

Hjälp till att minska spridningen av invasiva arter!

Foto: Nobanis, Søren Berg

Jättebalsamin

Jättebalsamin bildar täta bestånd som konkurrerar den ut andra växter. Den har enormt mycket nektar och drar därför till sig pollinatörer. De naturligt förekommande växtarterna får därför färre besök av pollinerare och därmed minskad frösättning. Spridning sker med frö. Frukterna spricker upp explosionsartat vid beröring och frön slungas iväg i flera meter från moderplantan.

Förhindra att jättebalsamin sprids genom att slå den innan blomning och frösättning. Var noga med att ta bort fröställningarna från området eftersom fröna kan efter mogna. Läg dem inte på komposten utan i förslutna plastsäckar, eller bränn dem. Återkom senare under växtsäsongen och följande år för att ta bort växter som har grott från frön i marken.

Lupin

Lupinen bildar också täta bestånd som konkurrerar ut den vilda floran. Den har djupa rötter och gott om frön. Lupinen gör också jordmånen mer kväverik, vilket missgynnar ängsväxter som är anpassade till magra förhållanden.

Små plantbestånd kan man gräva upp. Vid större bestånd är det enklast med slätter. Växtmaterialet bör avlägsnas för att förhindra att växtplatsen blir för näringsrik. Läg det inte på komposten. Bekämpningen av blomsterlupinen tar flera år och måste pågå tills samtliga grobara frön från markens fröreserv är borta.

B

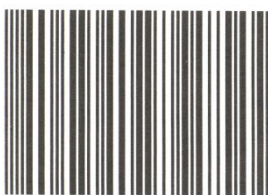
Slö lie?

Ta hjälp av Olle för att lära dig slipa!

Ta chansen du också att få gratis rådgivning med praktisk handledning i lieslipning av Odens Olle Eriksson i Dala-Floda

Du får även lära dig om jordläggning av lien, det vill säga inställning så att du har rätt vinkel på lien från orv till grässtrå så att du skär på rätt sätt samt om olika slipstenar.

Kontakta Olle för att boka en tid!
070-597 82 42 eller odens.olle@gmail.com

20030979